

Türkiye’de Eğitim Yönetiminin Gelişim Sürecinin Öğretmenlik Mesleği Bağlamında İncelenmesi

Kenan Kılıçdere

MEB Eğitim Yöneticisi

kenankilicdere@gmail.com, ORCID:0009-0002-9840-7844

Özet

Bu çalışmanın amacı, Türkiye’de eğitim yönetiminin gelişim sürecinin öğretmenlik mesleği bağlamında incelenmesidir. Eğitimin kelime anlamı, kişinin fiziksel ve zihinsel yetisinin geliştirilmesi, toplumsal kuralları öğrenip topluma uyum sağlamasıdır. Eğitim, yetişkinlerin mevcut kültürü amaçlı ve bilinçli olarak genç nesillere aktarması sürecidir. Sosyal bilimci Durkheim’a göre eğitim yetişkinlerin toplumsal hayata hazır olmayan genç nesillere uyguladıkları bir eylemdir. Eğitim alanının çok geniş olması tanımların da çok çeşitli olmasına ortam hazırlamıştır. Bu tanımlara bakıldığında genellikle benzerlikler dikkate alınarak iki yaklaşımın ortaya çıktığı görülmektedir. Bu yaklaşımların ilki sosyolojik yaklaşım diğeri ise psikolojik yaklaşımdır. Sosyolojik yaklaşıma göre eğitim, büyüklerin genç ve çocuklara kültür ve deneyimlerini aktarmaları yolu ile bireyin topluma uyumlu hale getirilmesidir. Psikolojik yaklaşıma göre ise eğitim, her bireyin yeteneklerinin maksimum düzeyde geliştirilmesidir. Bu gelişimin amacı bireyin ileriki yaşamında başarılı olmasını sağlamak amaçlı olmalıdır. Öğretmenlik bir meslek olarak, tüm halk katmanlarında toplumsal, iktisadi, sosyal ve siyasal yönlerden değerlendirildiği takdirde çok ehemmiyetli işlevi ve sorumluluğu bulunan bir meslek dalıdır. Eğitim bir çok alan ile etkileşimsel halde bulunduğundan eğitimin en ehemmiyetli paydaşlarının başında gelen öğretmenlerin kaliteleri ve değerleri diğer alanlardaki

gelişmeleri de dolaylı ve doğrudan etkileyecektir. Söz konusu olan çalışma bu açıdan değerlendirildiği takdirde öğretmenliği profesyonel olan, uzmanlık gerektiren, niteliği, kalifiyeliği olan, hususi mesleklerden meslekler arasında zikretmek mümkündür. Bir çok meslek dalında olduğu gibi, öğretmenlik açısından da örgün eğitim yönteminden geçmek ve niteliğe haiz diploma sahibi olmak mecburiyeti söz konusudur. Bu neden ile öğretmenlik; alanında uzmanlık, meslekî yeterlilik ve fakülte diploması ve profesyonellik gerektiren meslekî statü kazanmaya başlamıştır. Öğretmenliğe fonksiyonları, ehemmiyetleri, vazifeleri ve toplumdaki mevkisi gibi değişik bakış açısı ile yaklaşılması, meydana çıkan kavramların farklılık göstermesine sebebiyet vermektedir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim Sistemi, Eğitim Yönetimi, Öğretmenlik Mesleği

Examination of the Development Process of Educational Administration in Turkey in the Context of the Teaching Profession

Abstract

The aim of this study is to examine the development process of education management in Turkey in the context of the teaching profession. The word meaning of education is the development of a person's physical and mental abilities, learning social rules and adapting to society. Education is the process of adults purposefully and consciously transferring the current culture to the younger generations. According to the social scientist Durkheim, education is an action that adults apply to younger generations who are not ready for social life. The fact that the field of education is very wide has prepared the environment for the definitions to be very diverse. When looking at these definitions, it is usually seen that two approaches get there by taking into account the similarities. The first of these approaches is the sociological approach and the other is the psychological approach. According to the sociological approach, education is the adaptation of an individual to society through the transfer of culture and experiences of adults to young people and children. According to the psychological approach, education is the maximum development of each individual's abilities. The purpose of this development should be to ensure that the individual is successful in later life. Teaching as a profession is a profession that has a very important function and responsibility if it is evaluated from social, economic, social and political aspects at all levels of the population. Since education is interactive with many areas, the qualities and values of teachers, who are one of the most important stakeholders of education, will also indirectly and directly affect developments in other areas. If the study in question is evaluated from this point of view, it is possible to mention teaching among professions that are professional, require expertise, have qualifications, qualifications, from special professions. Dec. As in many professions, there is an obligation to pass through the formal education

method in terms of teaching and to have a qualified diploma. For this reason, teaching has started to gain a professional status that requires expertise, professional competence and faculty diploma and professionalism in its field. Approaching teaching with a different perspective, such as its functions, importance, duties and position in society, causes the resulting concepts to differ.

Key Words: Education System, Education Management, Teaching Profession

Giriş

Yaşamın vazgeçilmez bir unsuru olan eğitim, bireyin kişisel gelişimine yardımcı olup bireyi aktif hayata hazırlayan ve bireyin ihtiyaç duyduğu bilgi, beceri ve tutumları kazandırma sürecidir.

Toplumsal bir gereklilik olan eğitim, bireylerin belli amaçlar doğrultusunda yetiştirilmesi sürecidir. Bu süreç sonunda bireylerin davranışlarında değişiklikler meydana gelir. Bu değişikliğin meydana gelmesinde rol oynayan etkenler bireyin süreç boyunca edinmiş olduğu değerler, bilgiler, tutumlar ve davranışlardır.

Eğitim gerek kendiliğinden, yani informal gerekse de belli bir plan dahilinde, yani formal olabilmektedir. Eğitimin bu niteliği koşullara, ortama veya bir takım zorunluluklara bağlı olarak değişebilmektedir. Formal eğitim, belli bir program ile yapılan eğitim iken, informal eğitim ise bireyin günlük hayatında çevresinde farkında olmadan görerek veya yaşayarak edinmiş olduğu davranış değişikliğidir.

Eğitim kavramının dışında bir tanımlama olan öğretim ise belirlenmiş hedeflere ulaşmak için düzenlenen etkinliklerin toplamı olarak tanımlanabilmektedir. Belli bir plan ve program dahilinde gerçekleştirilen öğretim aynı zamanda belli bir süre içinde belli hedefler doğrultusunda gerçekleşmektedir.

Eğitim ve öğretim kavramlarının içsel hali olan öğrenme, yaşantılar sonucunda bireylerin davranışlarında meydana gelen değişimler olarak tanımlanmaktadır. Öğrenmenin en temel özelliği öğrenilen bilginin organizmada kalıcı bir değişiklik meydana getirmesidir. Öğrenmenin olabilmesi için öğrenilmiş olanın tekrar ediliyor olması ve kalıcı olması gereklidir.

Davranışçılık felsefesi öğrenmeyi uyarıcıya verilen tepkinin kalıcı olması olarak tanımlamaktadır, yani tekrar edilmeyen veya kalıcı izli olmayan davranış biçimleri öğrenme kategorisinin dışında kalmaktadır.

Türk eğitim sistemi içinde eğitim öğretim faaliyeti sınıfta yapılır. Sınıf, öğretimin gerçekleştiği temel ortamdır. Okul içinde bulunan sınıflar öğretmen ve öğrencinin yüz yüze olduğu öğrenme ve öğretme etkinliklerinin yapıldığı alanlardır. Farklı kategorilerde yapılandırılacak olan sınıfların kendi içinde bir çok nitelikleri vardır.

Sınıf, kendine has özellikleri olan eğitsel hedeflerini gerçekleştirebilmek için oluşturulmuş özel bir alandır. Sınıfın yönlendiricisi ve eğitmeni bizzat öğretmenin kendisidir. Öğrencilerse sınıf ortamında hedefe yönelik çevresiyle etkileşimde bulunur.

Eğitim faaliyetlerinin gerçekleştiği ortam olan sınıflar birbirine benzer özellikler taşıyan bireylerden meydana gelen topluluktur. Birbirine yakın yaşta olan ve bilgi düzeylerinin neredeyse aynı olduğu öğrencilerin oluşturduğu gruplar sınıf olarak nitelendirilmektedir.

Bütüncül bir perspektiften değerlendirildiğinde sınıf bütün eğitim öğretim etkinliklerinin yapıldığı öğretmen ve öğrencilerin birlikte bulunduğu ortak yaşam alanıdır. Öğretmen ve öğrencinin bulunduğu bu ortamda etkili öğretimin gerçekleşmesi için iyi yönetilmesi gerekmektedir.

Eğitim yönetiminde eğitim kurumlarında sınıf yönetimi, çoğunlukla sınıf ortamında disiplinin sağlanması olarak algılanmaktadır. Fakat günümüzde bu tanım eksik kalmaktadır. Çünkü artık öğretmen sadece sınıfı disipline etmekle kalmayıp sınıfın fiziksel koşullarını uygun hale getirmektedir.

Okullarda sınıf içi etkileşimin kontrolü ve uygun öğrenme ortamının sağlanması da sınıf yönetimi kapsamına girmektedir. Öğretim faaliyetleri ile sınıf yönetimi birbirinden ayrılamaz olduğu görülmektedir. Sınıf yönetiminin öğrencinin gelişim düzeyini de ciddi anlamda etkilemektedir.

Türkiye’de Eğitim Yönetiminin Gelişim Süreci

Osmanlı Devleti’nin eğitim kurumları olan sıbyan mektepleri ve medreseler 16. yüzyıldan itibaren dünyanın değişen şartlarına uyum sağlayamadıkları gerekçesiyle işlevini yitirmiştir.

Türkiye’de Eğitim Yönetiminin Gelişim Sürecinin Öğretmenlik Mesleği Bağlamında İncelenmesi

Tanzimat dönemiyle birlikte Osmanlı aydınlarının girişimleriyle eğitim alanında yapısal dönüşümler gerçekleştirilmiş ve modern eğitimin temelleri atılmıştır. Cumhuriyet’e geçiş döneminde eğitim konusunda öne çıkan gelişmeler yaşanmıştır (Çelikten vd., 2005).

1921 yılında, eğitimin temel sorunları ile yapılması gereken reformları içeren Maarif Kongresi, 1923’te eğitim politikalarının görüşüldüğü ilk Heyet-i İlmiye toplantısı, 3 Mart 1924’te medreselerin kapatılmasını ve tüm eğitim kurumlarının tek çatı altında toplanmasını ilan eden Tevhid-i Tedrisat Kanunu, Mart 1926 tarihli 789 sayılı Maarif Teşkilatı Hakkındaki Kanun ile Talim Terbiye Dairesi kurulması ve aynı kanununun 12. maddesinde “Meslekte esas olan öğretmenliktir” ibaresiyle okul ve eğitim yöneticiliğinin öğretmenlik mesleğinin bir alt yeterliği olarak görülmesi önemli gelişmelerdir (Çelikkaya, 2019).

Cumhuriyet’in ilk yıllarında yabancı eğitim uzmanları davet edilerek Türkiye’nin eğitim sorunlarına çözüm arayışları söz konusu olmuştur. 1926-1927’de Gazi Eğitim Enstitüsü’nün kurulmasıyla öğretmen yetiştirilmeye odaklanılmıştır. Ayrıca enstitüde pedagoji bölümü açılmış, Milli Eğitim Teşkilatı ve Teftişi, Maarif Teşkilatı ve İdare gibi eğitim yönetimini ilgilendiren dersler verilmiştir. 1967 yılında Eğitim yöneticiliği dersi de verilmeye başlanmıştır.

31 Ocak 1928’de Maârif Cemiyeti (Türk Eğitim Derneği) aracılığıyla üstün yetenekli ve başarılı öğrencilerin yurtiçi ve yurtdışında (çoğunlukla Almanya, Fransa, Belçika, Amerika) eğitim görmesi hedeflenmiştir (Şişman, 2019).

Eğitim Yönetimi

Eğitim bilimcileri, yani eğitim sosyolojisi, eğitim psikolojisi, eğitim felsefesi, eğitim yönetimi ile ilgilenen bilim insanları eğitimi çok değişik boyutlarda çeşitli şekillerde tanımlamışlardır (Yılmaz-Elmas, 2020).

Eğitim bilimcilerin eğitim tanımlamaları yaparken mevcutta olan ve gerçekte yaşanan eğitim durumunu değil de, olmasını istedikleri eğitimi tanımladıkları görülmektedir. Bu da eğitimin süreçten ziyade amaca göre tanımlanmasına neden olmaktadır (Abdi, 2022).

Eğitim alanının çok geniş olması tanımların da çok çeşitli olmasına ortam hazırlamıştır. Bu tanımlara bakıldığında genellikle benzerlikler dikkate alınarak iki yaklaşımın oraya çıktığı

görülmektedir. Bu yaklaşımların ilki sosyolojik yaklaşım diğeri ise psikolojik yaklaşımdır (Yılmaz-Elmas, 2020).

Sosyolojik yaklaşıma göre eğitim, büyüklerin genç ve çocuklara kültür ve deneyimlerini aktarmaları yolu ile bireyin topluma uyumlu hale getirilmesidir (Ergun, 1987).

Psikolojik yaklaşıma göre ise eğitim, her bireyin yeteneklerinin maksimum düzeyde geliştirilmesidir. Bu gelişimin amacı bireyin ileriki yaşamında başarılı olmasını sağlamak amaçlı olmalıdır (Ergun, 1987).

Eğitim sistemleri ülkeden ülkeye değişmektedir. Ülkelerin kendilerine özgü sosyal, kültürel, ekonomik ve siyasal yapıları bulunmaktadır. Eğitim sistemleri ise ülkelerin mevcut eğitim politikalarının uygulanması için oluşturulmuş yapılanmayı ifade etmektedir (Yardım, 2020).

Eğitim sistemlerinin en önemli parçasının insan olduğu düşünüldüğünde eğitim sisteminin oluşturulma sürecinde ne kadar hassas olunması ve geleceğe yönelik perspektifleri de içermesi gerektiği anlaşılmaktadır (Yılmaz-Elmas, 2020).

Eğitimin kelime anlamı, kişinin fiziksel ve zihinsel yetisinin geliştirilmesi, toplumsal kuralları öğrenip topluma uyum sağlamasıdır (Adem, 2000). Eğitim, yetişkinlerin mevcut kültürü amaçlı ve bilinçli olarak genç nesillere aktarması sürecidir (Ozankaya, 1980).

Sosyal bilimci Durkheim'a göre eğitim yetişkinlerin toplumsal hayata hazır olmayan genç nesillere uyguladıkları bir eylemdir (Başar, 1987).

Öğretmenlik Mesleği

Meslek; toplumsal, iktisadi, bilimsel ve teknik boyutu bulunan kişisel ve sosyal hayat açısından zorunlu bir işbölümüdür ve toplum yaşamındaki hizmetin yürütülmesi sırasındaki iş birliğinden kaynaklanmaktadır (Oktay, 1991; Ayas, 2019).

Mesleğin kendisi belirgin bir eğitimle kazanılmakta olan düzenli bilgiye ve beceriye dayalı, insana faydalı istihsal üretme, hizmet verme ve bunun karşılığı olarak para kazanma amacı ile gerçekleşen, kuralı belli ve kanunlarla çerçevesi açık şekilde oluşturulmuş olan iştir (Türk Dil Kurumu, 2020).

Türkiye’de Eğitim Yönetiminin Gelişim Sürecinin Öğretmenlik Mesleği Bağlamında İncelenmesi

Öğretmenlik bir meslek olarak, tüm halk katmanlarında toplumsal, iktisadi, sosyal ve siyasal yönlerden değerlendirildiği takdirde çok ehemmiyetli işlevi ve sorumluluğu bulunan bir meslek dalıdır (Gönülaçar, 2021).

Eğitim bir çok alan ile etkileşimsel halde bulunduğundan eğitimin en ehemmiyetli paydaşlarının başında gelen öğretmenlerin kaliteleri ve değerleri diğer alanlardaki gelişmeleri de dolaylı ve doğrudan etkileyecektir (Üstüner, 2021; Çelikkaya, 2019).

Söz konusu olan çalışma bu açıdan değerlendirildiği takdirde öğretmenliği profesyonel olan, uzmanlık gerektiren, niteliği, kalifiyeliği olan, hususi mesleklerden meslekler arasında zikretmek mümkündür (Taşgın ve Sönmez, 2020).

Yukarıda öğretmen tanımına yer verilerek öğretmenlik kavramının ne olduğu üzerinde durulmuştur. Öğretmenliği açık bir şekilde daha kolay kavramsallaştırmak amacıyla şimdi de meslek tanımını yapalım.

Meslek; sosyal, ekonomik, bilim ve teknolojik boyutları bulunan bireysel ve toplumsal yaşam için zorunlu bir iş bölümü olup ve toplumdaki hizmetlerin yürütülmesindeki iş birliğinden veya iş paylaşımından doğmaktadır (Oktay, 1991; Ayas, 2019).

Öğretmenlik mesleği, bir çok devlette XIX. yüzyıldan bu yana uzmanlık mesleği şeklinde nitelendirilmeye başlanılmıştır. Her meslek kolunun belirli bir değeri ve ölçütü bulunmaktadır. Bir meslek dalının gerektirmiş olduğu yeterlilikler ve eğitimin şekli diğer meslek dallarından farklılıklar gösterebilmektedir (Gönülaçar, 2021).

Öğretmenlik mesleği geçmişte olduğundan farklı olarak günümüzde özel uzmanlık bilgisi ve becerisi gerektiren bir ihtisas mesleği olarak kabul görmekte ve bu şekilde değerlendirilmektedir (Şişman, 2019).

Öğretmenlik mesleği kapsayıcı özelliğe sahiptir. Çünkü bir meslek kolunun tanımında yer alan ana öğeler öğretmenlik mesleğinde de bulunmaktadır. Bu öğeler öğretmenin toplumdaki ehemmiyetli işlevleri yapabilmesi, ciddi yetişme evresi istemesi, meslekî uzmanlık bilgisine yaslanması, genellik ile belli tutum ve davranışlarla ilgili kuralının bulunmasıdır (Azar, 2021; Akyüz, 2012).

Öğretmenlik tüm dünyada uzmanlık mesleği şeklinde genel kabul görmektedir. Zira öğretmenlik uzmanlık bilgi ve becerisi gerektiren, hassas ve devamlılık isteyen kamusal bir hizmet şeklidir (ILO- Unesco, 2021).

Bir çok meslek dalında olduğu gibi, öğretmenlik açısından da örgün eğitim yönteminden geçmek ve niteliğe haiz diploma sahibi olmak mecburiyeti söz konusudur. Bu neden ile öğretmenlik; alanında uzmanlık, meslekî yeterlilik ve fakülte diploması ve profesyonellik gerektiren meslekî statü kazanmaya başlamıştır (Karamustafaoğlu ve Özmen, 2019).

Öğretmenliğe fonksiyonları, ehemmiyetleri, vazifeleri ve toplumdaki mevkisi gibi değişik bakış açısı ile yaklaşılması, meydana çıkan kavramların farklılık göstermesine sebebiyet vermektedir (Nakip, 2020).

1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nda öğretmenlik mesleği, devletin eğitim-öğretim ve bunlarla alakalı yönetsel vazifelerini üstüne alan hususi bir ihtisas meslek dalı şeklinde tanımlanmaktadır (Gönülaçar, 2021).

Ülkemizde öğretmenliğin medreseler ve muallimler, mektepler ve müderrisler anlayış formatından endüstrileşen ve çağdaşlaşan düzende ilerleyebilmek amacıyla sistematik bir öğretmen yetiştirme ve geliştirme sistemine dönüşebilmesi, bu amaç ile örgün eğitim hâlini alabilmesi amacıyla geçmişten günümüzde dek birçok düzenleme getirilerek iyileştirmeler gerçekleştirilmiştir (Aras & Sözen, 2012).

Öğretmenleri yetiştirme amacıyla daha Osmanlı döneminden itibaren başlamak sureti ile değişik zamanlarda birçok kurumlar faaliyete geçirilmiştir (Gönülaçar, 2021).

Cumhuriyet'in kuruluşunun ardından 1924 yılında öğretmenliğe yaklaşım değişmiş ve yasa ile meslek ilkeleri tanımlanarak öğretmenlik eğitim düzlemine verilen ehemmiyet Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün "Öğretmenler, sizin başarınız Cumhuriyet'in başarısı olacaktır!" cümlesiyle mana kazanmıştır (Üstüner, 2021; Çelikkaya, 2019).

Cumhuriyet dönemi boyunca öğretmen okulları, köy enstitüleri, eğitim enstitüleri, iki ve dört yıllık eğitim enstitüleri, ileri İslam enstitüleri, ticaret ve turizm ileri öğretmen okulları, eğitim bilimleri fakülteleri, yüksek öğretmen okulları gibi öğretmenleri yetiştirme ve geliştirmeye yönelik hedefleri olan kurumlar kurulmaya başlanmıştır (Ayas, 2019).

Öğretmenliğin geçmişi insanlık tarihi kadar eskidir. Zira öğretmenlik sosyal yaşamın ürünü olan bir meslektir. Öğretmenler, içinde yaşadığı sosyal dokunun değer yargılarını ileriki nesillere aktaran ve aynı ölçüde toplumun gelişmesi ve medenileşmesini sağlayan ehemmiyetli bir güçtür (Oktay, 1991).

Sonuç

Eğitimin kelime anlamı, kişinin fiziksel ve zihinsel yetisinin geliştirilmesi, toplumsal kuralları öğrenip topluma uyum sağlamasıdır. Eğitim, yetişkinlerin mevcut kültürü amaçlı ve bilinçli olarak genç nesillere aktarması sürecidir.

Eğitim sistemleri ülkeden ülkeye değişmektedir. Ülkelerin kendilerine özgü sosyal, kültürel, ekonomik ve siyasal yapıları bulunmaktadır. Eğitim sistemleri ise ülkelerin mevcut eğitim politikalarının uygulanması için oluşturulmuş yapılanmayı ifade etmektedir.

Eğitim sistemlerinin en önemli parçasının insan olduğu düşünüldüğünde eğitim sisteminin oluşturulma sürecinde ne kadar hassas olunması ve geleceğe yönelik perspektifleri de içermesi gerektiği anlaşılmaktadır.

Günümüzde eğitim okullarda sınıf adı verilen mekanlarda yapılan bir faaliyettir. Sınıf, öğretimin gerçekleştiği temel ortamdır. Okul içinde bulunan sınıflar öğretmen ve öğrencinin yüz yüze olduğu öğrenme ve öğretme etkinliklerinin yapıldığı alanlardır.

Öğretmenlik bir meslek olarak, tüm halk katmanlarında toplumsal, iktisadi, sosyal ve siyasal yönlerden değerlendirildiği takdirde çok ehemmiyetli işlevi ve sorumluluğu bulunan bir meslek dalıdır.

Eğitim bir çok alan ile etkileşimsel halde bulunduğundan eğitimin en ehemmiyetli paydaşlarının başında gelen öğretmenlerin kaliteleri ve değerleri diğer alanlardaki gelişmeleri de dolaylı ve doğrudan etkileyecektir.

Eğitim yönetimi kapsamında değerlendirildiği takdirde öğretmenliği profesyonel olan, uzmanlık gerektiren, niteliği, kalifiyeliği olan, hususi mesleklerden meslekler arasında zikretmek mümkündür.

Öğretmenliğin geçmişi insanlık tarihi kadar eskidir. Zira öğretmenlik sosyal yaşamın ürünü olan bir meslektir. Öğretmenler, içinde yaşadığı sosyal dokunun değer yargılarını ileriki nesillere aktaran ve aynı ölçüde toplumun gelişmesi ve medenileşmesini sağlayan ehemmiyetli bir güçtür.

Cumhuriyet dönemi boyunca öğretmen okulları, köy enstitüleri, eğitim enstitüleri, iki ve dört yıllık eğitim enstitüleri, ileri İslam enstitüleri, ticaret ve turizm ileri öğretmen okulları, eğitim bilimleri fakülteleri, yüksek öğretmen okulları gibi öğretmenleri yetiştirme ve geliştirmeye yönelik hedefleri olan kurumlar kurulmaya başlanmıştır.

Kaynakça

Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S. ve Yıldırım, E. (2019). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri SPSS Uygulamaları*. Sakarya: Sakarya Kitapevi.

Aras, N. ve Sözen, N. (2020). *Yönetim Bilimi*, Ankara: PegemA Yayıncılık.

Cave, S. ve Mulloy, C. (2020). *Sınıf Yönetiminde Genel Öğretim Metotları*. İstanbul: Nobel Yayınları.

Ceylan, M. (2020). Öğretmenlere yönelik sürekli meslekî gelişim etkinliklerinin öğretmen ve okul yöneticilerinin görüşlerine göre incelenmesi: Türkiye ve İngiltere örneği. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kırıkkale: Kırıkkale Üniversitesi.

Çalık, T. (2019). Öğrenen örgütler olarak eğitim kurumları. *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (8), 115-130.

De Wet, O. (2021). *Eğitim Yönetiminde Geçerlik ve Güvenirliğinin Araştırılması*. Ankara: H.Ü. Sağlık Bilimleri Fakültesi.

Demir, Y. (2021). Örgütlerde yönetsel etkinliğe yeni bir yaklaşım: Yaratıcı liderlik. *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 11(22), 419-444.

Özkan, F. (2012). *Eğitimde Yeni Gerçekler*, Ankara: Türkiye İş Bankası Yayınları.

Özsoy, T. ve Açıkalm, A. (2020). *Çağdaş Örgütlerde İnsan Kaynağının Yönetimi*, Ankara: PegemA Yayınları.

Şahan, G. (2019). “Öğretmen Sorunları ve Çözüm Önerileri”. *Eğitim ve Denetim*. 1(11):21-25.

Şişman, S. (2019). *Proje Liderlerinin Yöneticilik-Liderlik Özellikleri ile Karakter Profilleri Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi*, Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü, İstanbul.

Türkiye’de Eğitim Yönetiminin Gelişim Sürecinin Öğretmenlik Mesleği Bağlamında İncelenmesi

Taşkın, C. ve Sönmez S. (2020) Sıfat Listesinin (ACL), *Türkiye Koşullarına Uygun Eşdeğerlik, Geçerlilik, Güvenilirlik, Norm Çalışması ve Örnek Bir Uygulama*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Üstüner, M. (2021). Eğitim Kurumlarında Yönetim Tarzı Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenilirlik Çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 22(3), 429-457.

Verhoeven, A. Ve Schneder W. (2021). Eğitim Envanterleri. *Europe Journalist of Specialist Needal Educations*, 20 (2), 215-229.

Yetim, T. ve Göktaş, M. (2019). *Klasik Yönetici Davranışlarına Öğretmenlerin Tepkileri*, Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.